

Mij lichaam is van mij... ik verkoop het zoals ik wil

by [V.S](#)

Zelfbeschikking over het eigen lichaam – vanouds één van de belangrijkste strijdpunten van het feminisme. Logisch dus dat veel vrouwen bereid zijn dit "vrijheidsprincipe" ook door te trekken naar prostitutie. Tenslotte heeft elke vrouw de vrijheid te doen met haar lichaam wat ze wil, nietwaar ? Of toch weer niet ? Toevallig kwamen onlangs twee berichten het onderwerp uit misschien onverwachte hoek belichten.

Leuk volksvermaak ?

Dwergwerpen is misschien niet "het oudste beroep ter wereld", maar alleszins een tot de middeleeuwen teruggaand "volksvermaak" waarvan kleine mensen bij dorpsfeesten het slachtoffer werden. De pret bestond erin de dwerg zo ver mogelijk doorheen de straat te werpen. Sommigen vonden dit idee zo onweerstaanbaar grappig dat ze besloten om het vandaag opnieuw in bars en disco's als attractie op te voeren. De fijngevoeligheid van de humor mag er sinds de middeleeuwen dan al weinig op vooruitgegaan zijn, er valt toch een lichtpunt te bespeuren : vandaag gebeurt het dwergwerpen met toestemming van de geworpene. Manuel Wackenheim, 1,14 meter groot, was een van de mensen die zich, voorzien van handvaten en een valhelm, tegen betaling liet rondgooien. Klanten die het spektakel meemaakten dienden evenwel een klacht in bij de Franse rechtbank. Die verbood hierop in 1995 het dwergwerpen.

Wackenheim verklaarde dat die uitspraak discriminerend was, omdat hij hiermee zijn baantje verloor, en spande een zaak aan bij de Verenigde Naties. Tevergeefs : de commissie voor mensenrechten van de VN bevestigde in Genève op 29 september 2002 het verbod van dwergwerpen. Flood bevindt zich in dezelfde situatie als Wackenheim. De rechtbank van Florida verbood ook hem als lijdend voorwerp bij het dwergwerpen te dienen. Flood, die daarnaast ook als scheidsrechter fungeert in stripbars waar vrouwen voorwenden te worstelen, eist het recht op om met zijn lichaam te doen wat hij wil. Tenslotte

zijn er heel wat mensen die geld verdienen met hun lichaam : voetballers, mannequins... Waarom zouden dwergen geen munt mogen slaan uit hun fysieke eigenschappen ? redeneert hij.

Voor Robert en Angela Van Ertan, leden van *Little People of America*, een vereniging die de belangen van dwergen verdedigt en ertoe bijdroeg de wet te doen stemmen, gaat die vergelijking niet op. In deze "sport" wordt de dwerg namelijk niet als persoon gezien, maar wordt hij als "bal" ontmenselijkt tot een object, verduidelijken ze. Misschien nog belangrijker is dat dwergwerpen de visie op kleine mensen binnen de maatschappij schade toebrengt en dat het de discriminatie waarvan ze het slachtoffer zijn in stand houdt. Flood's job heeft een negatieve weerslag op de manier waarop alle dwergen in de USA leven, verklaart Angela Van Ertan. Zolang die discriminatie hen benadeelt, heeft Flood een verantwoordelijkheid op te nemen.

Dat sluit blijkbaar aan bij de gedachtengang van de commissie voor mensenrechten van de Verenigde Naties in Genève, die in Wackenheims zaak oordeelde dat de bescherming van de menselijke waardigheid in het geding was.

Laat de commissie vooral niet stoppen, nu ze op zo goede weg is. We willen hier namelijk graag de stelling naar voren schuiven dat seks tegen onaanvaardbaar principe op het vlak van de mensenrechten is.

In de eerste plaats omdat seks een van de aangenaamste menselijke bezigheden is en alleen al daarom verdedigd dient te worden als iets dat beide partijen zuiver en alleen voor het plezier doen. Wat niet het geval is in de prostitutie. Het zijn zeker niet de klanten die me zullen tegenspreken. Waarom zouden zij het anders zijn die altijd moeten betalen, nietwaar ?

Wat seks tegen betaling echter vooral onaanvaardbaar maakt is dat de praktijk een ongezonde mindset van machtsdrang en misprijzen onderhoudt bij de prostituee-klant. De mishandelingen en verkrachtingen waarvan prostituees dagelijks het slachtoffer worden bieden een objectief en onweerlegbaar bewijs van die mindset. En het zou van naïviteit getuigen te stellen dat het zou volstaan het beroep te legaliseren om prostituees "respectabel" maken en dat misprijzen te doen verdwijnen. Is juist de verachting die in het woord "hoer" ligt niet één van de grote seksuele triggers voor de klant ?

Prostitutie onderhoudt en versterkt een enge, vrouwhatende en schadelijke visie op vrouwen. Ze is niet alleen de uitdrukking van het misprijzen voor vrouwen als groep binnen de hele maatschappij, maar vormt er tegelijk een voedingsbodem voor. Het is dat misprijzen dat tot discriminatie leidt en dat vrouwen tot tweederangsburgers met beperkte keuzemogelijkheden maakt. In die zin werkt prostitutie als instelling mee aan het ondermijnen van de vrijheid en het zelfbeschikkingsrecht van alle vrouwen in de maatschappij. Het lijkt dan ook logisch de verantwoordelijkheid voor het misbruik en de mensenwaardigheid binnen de prostitutie te leggen waar ze moet liggen : niet alleen bij de pooier, maar ook bij de klant.

De vrijheid een nier te ver- kopen : vooral vrouwelijke donoren, meestal manne- lijke receptoren.

Het voorstel om vrijwilligers te betalen om een nier voor transplantatie af te staan wordt soms als een "pragmatische" oplossing verdedigd : het zou een mogelijkheid bieden om het grote tekort aan donororganen te verminderen, en tegelijk zou het de "donoren" een financiële zet kunnen geven om uit de armoede te raken. Voorstanders argumenteren dat iedereen het recht heeft over zijn eigen nier te beslissen en dat het verbieden van die optie de verkoper financiële schade toebrengt. Tegenstanders schuiven echter een andere visie naar voren : verkoop van een nier is geen uitdrukking van een individuele autonomie, maar een wanhoopsdaad van extreem arme personen. Uiteindelijk is de praktijk niets anders dan een uitbuiting van de armen door het rijkere deel van de bevolking.

India is een van de landen die niet over een infrastructuur beschikt om organen voor transplantatie af te nemen bij pas overledenen. Er wordt daarom beroep gedaan op levende vrijwilligers. Omdat de familie niet altijd zo altruïstisch is om een nier af te staan, of soms gewoon ook niet in aanmerking komt, betekent dat dikwijls dat de nier afkomstig is van buitenstaanders. Het was aanvankelijk ook openlijk toegestaan die vrijwilligers daarvoor te betalen, tot de Indische wet daar in 1994 (officieel tenminste) een eind aan stelde. Maar wat is de ervaring van die donoren zelf ? Madhav Goyal, een Indische arts, spoorde zo'n 300 personen op in Chennai (het vroegere Madras) die ooit tegen betaling een nier hadden afgestaan⁽¹⁾. In welke omstandigheden hadden ze die beslissing genomen ? vroeg hij hen. En hoe zag hun toestand eruit, gemiddeld zes jaar later ?

De meeste ondervraagden verklaarden dat ze hun nier verkocht hadden om schulden af te lossen : voor voedsel, achterstallige huishuur, een huwelijk, medische kosten. Gemiddeld kregen ze voor een nier 1070 \$, maar soms ook niet meer dan 450\$. De gemiddelde prijs liep over de afgelopen 10 jaren ook tot zowat de helft terug. In 47 gezinnen hadden beide echtgenoten een nier verkocht. Bij de rest van de groep waren er bijna drie maal meer vrouwelijke dan mannelijke donoren (hoewel het vooral mannen waren die de nier mochten ontvangen). Twee vrouwen verklaarden dat ze door hun man tot de operatie gedwongen werden.

Of die beslissing op lange termijn de moeite waard was, valt sterk te b e t w i j f e l e n . Hoewel de economische status van de mensen in de regio de afgelopen tien jaar globaal verbeterde, vermeldde veel ondervraagden juist een v e r s l e c h t e r i n g . Gemiddeld nam het gezinsinkomen met één derde af. Het percentage onder de armoedegrens nam toe van 54% naar 71%, en van degenen die een nier verkochten om hun schulden af te lossen had 74% nog steeds een schuld uitstaan. Een mogelijke verklaring voor die verslechterde economische toestand ligt misschien in een afgenomen gezondheid. Slechts 13% van de ondervraagde vermeldde dat hun gezondheidstoestand stabiel bleef, terwijl de overigen in meer of meer uitgesproken mate hun gezondheid achteruit zagen gaan. Van al de ondervraagde verklaarde 73% dat ze de beslissing niet aan anderen zouden aanraden. De auteurs willen

tenslotte nog op een aantal gevolgen van die "vrije keuze" wijzen, die niet direct zo evident zijn : zo kunnen geldschieters agressiever op betaling aandringen als ze weten dat hun schuldenaars via de verkoop van een nier aan geld zouden kunnen geraken. In landen, zoals India, die nog niet over een nationaal programma voor transplantatie van kadaverorganen beschikken, zal de verkoop van organen de politieke wil voor de uitbouw van zo'n programma in de weg staan...

Wat heeft dat nu allemaal met prostitutie te maken ? Niets natuurlijk, behalve dat het ook hier gaat om een "vrije keuze" over het eigen lichaam, die al dan niet toevallig op de sociaal zwakste individuen binnen de maatschappij afgewenteld wordt, dat het al dan niet toevallig vooral vrouwen zijn die niet anders kunnen dan die keuze maken, terwijl vooral mannen daar beter van worden, dat het al dan niet legaal zijn van de praktijk weinig verschil voor hun bescherming uitmaakt en dat ze er ook hier, ondanks alle mooie beloften en verlokkelijke bedragen, per slot van rekening er zelden rijker op worden, maar dikwijls wel een stuk ongezonder. Ik wil niet beweren dat de maatschappij vanaf morgen met simpele oplossingen voor armoede of werkloosheid kan komen opdraven. Alleen maar dat het niet volstaat om "vrijheid" te roepen opdat "tout serait pour le mieux dans le meilleur des mondes".

(1) Journal of the American Medical Association, 2 oktober 2002 ; 288:1589-1593